

Een gouden lamp

Het Bijbelboek Prediker spoort aan tot relativering van aardse zaken, maar achter de bekende uitspraak ‘alles is ijdelheid’ gaat waarachtige betrokkenheid schuil. In het bijbelstudieboek *Peinzen met Prediker* ontsluit Paul Visser die denkwereld van het Oude Testament en legt actuele verbanden.

‘Wie zijn jouw influencers eigenlijk? Door wie laat jij je adviseren? Waar haal jij je levenswijsheid vandaan?’ Het is een actuele vraag, die Paul Visser opwerpt ergens halverwege zijn boek *Peinzen met Prediker. Observaties van een gelovig realist*. Even verder raadt hij aan om in het spoor van de auteur van dit Bijbelboek te gaan, met een levenshouding die zich kenmerkt door nuchterheid en waakzaamheid en ‘een dagelijkse omgang met God, onopvallend en stilzwijgend’.

Bij die telkens terugkerende stille tijd wil dit boek een hulpmiddel zijn, met 52 helder geschreven reflecties, die samen het hele Bijbelboek Prediker bestrijken. De basis voor deze toegankelijke teksten werd gelegd in Paul Vissers radiomeditaties over hetzelfde Bijbelboek, voor Groot Nieuws Radio.

Poëzie

Wat kunnen we leren van Prediker? Relativering natuurlijk, getuige het veel aangehaalde ‘alles is ijdelheid’, maar ook een scherpe blik voor dat wat wél vervulling biedt. Visser verwoordt het eigentijds: ‘Spullen werken als doping voor je hart. Even geven ze een kick, maar het is altijd van korte duur. (...) We hebben het broodnodig om te worden wat we ooit waren, zonen en dochters van God en zielsverwanten van elkaar.’

Wie leest in dit boek over Prediker, raakt opnieuw onder de indruk van de poëzie van dit Bijbelboek. Zoals het laatste hoofdstuk, waarin het leven wordt vergeleken met ‘een gouden lamp, die hangt aan een zilveren koord, dat op een dag door een onzichtbare hand wordt weggenomen waardoor de lamp valt en breekt’. Goud en zilver duiden als dure metalen op de hoge waarde van ons bestaan, legt Visser uit. ‘Elk mensenleven blijft uniek en verdient volle waardering. Kostbaar is het, en zo hebben we ermee om te gaan, zowel met ons eigen leven als dat van een ander.’

Onrecht

Prediker biedt ook inzichten als het gaat om het zien van onrecht. Onrecht is van alle tijden, maar dat maakt het nog niet makkelijker om het om je heen te zien. Visser maakt dat concreet door te verwijzen naar de Toeslagenaffaire. ‘Om mij heen woonden mensen die op die toeslagen waren aangewezen en hard door de maatregelen werden getroffen, maar ik had er geen erg in. Zo kan het blijkbare gaan. Er is niemand die hen bijstaat, staat hier. Dat is misschien nog wel het ergste. (...) Alle reden om je geregeld af te vragen: ben ik het, Heer?’

Het Bijbelboek Prediker lijkt op het eerste gezicht dicht bij onze eigen relativistische tijd te staan. Maar het mooie van deze stapsgewijze introductie is dat je ziet dat dit Bijbelboek veel meer kleurschakeringen kent, en dat er juist een diepe wijsheid in schuilt om scherp te kiezen waar je waarde aan hecht in het leven en waar niet.

Visser verbindt de wijsheid van Prediker ook met de wijsheid van Jezus. Daarmee richt hij de blik ook regelmatig op het Nieuwe Testament en plaatst hij Jezus in een wijsgerige traditie. ‘Hij was gedreven, maar geen fanatiekeling. Hij zag scherp, maar met een milde blik. Hij sprak duidelijke taal, maar gaf niet overal een verklaring voor. De wijsheid straalde van zijn gezicht. Het gaf een enorme aantrekkingskracht.’

Levenshouding

Peinzen met Prediker laat ook zien dat het Bijbelboek een goede gids kan zijn in het vinden van een vreugdevolle levenshouding. Visser schrijft: ‘Ik zal het nooit vergeten, het gebeurde in Amsterdam tijdens een high tea met zo’n honderd vrouwen. Een paar zaten met elkaar te praten over het leven en één iemand vertelde dat de laatste jaren niet de gemakkelijkste waren geweest, ‘maar’, zo

vervolgde ze, 'we hebben ook gelukkige jaren gehad'. Een ander vulde aan met: ja, zo is het leven, meid, en de kunst is om er altijd het beste van zien te maken.'

Visser concludeert dan: 'Ik zat erbij en ik dacht: wat een nuchterheid. Geen geklaag, geen gepieker. Het waren niet de gelovigste vrouwen, maar ze zaten wel op het spoor van Prediker. Ze omarmden het leven zoals het is, met zijn wisselingen. Je kunt niet altijd geluk hebben. Het is ook niet één groot ongeluk.'

Hun realistische kijk en manier van spreken daarover trof hem. 'Deze mensen waren niet voortdurend bezig om in wat hun overkwam een plan te ontdekken, niet krampachtig in de weer om alle losse eindjes aan elkaar te knopen of het waarom en waartoe ervan te ontrafelen. Ik denk dat daar veel voor te zeggen is.'

Paul Visser, Peinzen met Prediker. Observaties van een gelovig realist. Uitg. KokBoekencentrum Utrecht, €15,99